

O, wat zijn ze klein!

Journalist Hester Zitvast, zelf 29 weken zwanger, loopt een dagje mee op de afdeling neonatologie van het Wilhelmina Kinderziekenhuis (WKZ) in Utrecht. Ze spreekt er met ouders, verpleegkundigen en verwondert zich over die héél kleine kindjes in de couveuses.

Tekst **HESTER ZITVAST** Fotografie **FERIET TUNC**

1

Wie ik ook maar vertel dat ik deze meeloop-reportage ga doen, trekt direct een bezorgd gezicht, gevolgd door de vraag: “Moet je dat wel willen?” Ik ben 29 weken zwanger en sta stijf van de hormonen. De aanblik van couveusekindjes die net zo oud zijn als de baby in mijn eigen buik, kan me weleens over het randje van de emotie duwen, vreest mijn omgeving. Maar ik laat me deze kans niet ontnemen. Ik wil juist zien hoe goed de zorg op dit gebied in ons land geregeld is. En ik wil de ouders van de kleine hummeltjes spreken, want hoe beleef je zo’n tijd die op geen enkele manier de allure van een roze wolk heeft? Ik wuif daarom alle bezorgdheid weg met woorden als: ‘Ik kan dit, ik ben daar in de rol van journalist, niet in die van zwangere.’ Toch merk ik dat ik, naarmate de meeloopdag dichterbij komt, nerveus begin te worden. “Als jij maar wel blijft zitten,” fluister ik mijn nog ongebornen dochter bezwerend toe, alsof zoiets ook maar een beetje effectief is.

De fotograaf en ik worden opgevangen door Marja Poesen (64), senior verpleegkundige en met haar veertig jaar ervaring met een gerust hart ‘een oude rot in het vak’ te noemen. Ze heeft de zorg voor te vroeg geborenen behoorlijk zien veranderen. Voor baby’s die in het begin van haar carrière na 24 weken geboren werden, was geen enkele hoop. Tegenwoordig worden alle registers opengetrokken en maken ook deze kindjes een goede kans. Marja is heel eerlijk: “Het komt niet met ieder kind goed. Daar heb ik het de ene keer moeilijker mee dan de andere keer, zoiets hangt ook af van de band die je met ouders hebt. Je leert ermee omgaan en we hebben als collega’s ook steun aan elkaar; we praten veel over de verdrietige kant van ons vak. Ik heb hier zeker de nodige tranen gelaten.”

Dan gaan we gelukkig over op een iets luchtiger onderwerp: de rol van ouders in de verzorging, want waar ouders vroeger vanachter het glas mochten toekijken hoe verpleegkundigen iedere handeling verrichten, wordt nu een heel actieve rol van papa en mama verwacht. En terecht!

2

‘Als jij maar blijft zitten, fluister ik mijn ongebornen dochter toe’

4

1 Michelle kust haar geopereerde zontje Sef.

2 Keet werd al na 29,5 week geboren.

3 Ieder kindje krijgt hier de beste en liefdevolle zorg.

4 Het is niet te bevatten dat dit meisje nog kleiner is dan de baby in mijn buik.

3

Marja: “Buidelen is bijvoorbeeld heel belangrijk en fijn voor zowel ouder als kind. Tegenwoordig kan dit zelfs als een kindje beademd wordt. Ouders lezen hun kinderen voor, praten tegen ze en zingen soms eindeloos hetzelfde liedje voor hun zoon of dochter. Het is geweldig dat dit kan. Ze voelen zich zo machteloos...”

Roeping

We krijgen Sef te zien, een mannetje dat met 34,1 weken geboren is en voor een afdeling neonatologie aan de grote kant lijkt. Sef heeft een afwijking aan zijn slokdarm, vertelt zijn moeder Michelle van Wees (28). Er ontbrak een aansluiting op de maag, wat ontdekt werd doordat het inbrengen van een neus-maagsonde bij Sef niet lukte. “Hij is geopereerd toen hij >

Reportage

vier dagen oud was,” zegt ze, terwijl ze het heel kleine handje vasthoudt. Daar schrik ik van. Nu al onder het mes... De operatie is goed verlopen. “Sef is een echte strijder, zo noemen we hem ook. Hij is zo veerkrachtig. Mijn man Harold en ik worden hier fantastisch opgevangen, de verpleegkundigen zijn goud waard, allemaal. Er zit hier zoveel kennis en kunde, dat geeft ons heel veel vertrouwen. Wij werken zelf in de ouderenzorg en we zeggen vaak dat dat een roeping is. Nou, op deze afdeling werken is óók echt een roeping.”

Hoewel het goed gaat met Sef, zal hij zijn leven lang onder controle moeten blijven. Er dreigt voor hem altijd het gevaar op verslikken en Michelle en Harold moeten dan ook verplicht een reanimatiecursus voor kinderen volgen. “Dat drukte ons wel even met de neus op de feiten; het kan altijd misgaan. Maar we hebben afgesproken dat we niet te veel denken in termen van ‘wat als...’. Alles op z’n tijd en stap voor stap; zo traint de verpleging ons ook. Ze doseren de informatie, zodat we alles rustig kunnen verwerken. We hopen voor kerst met Sef thuis te komen.”

Niets roze wolk met mooie kraamtijd thuis dus. Sterker nog: Michelles ouders hebben hun kleinkind door de coronamaatregelen nog niet eens in het echt gezien en Harold's ouders slechts een kwartiertje, toen Sef nèt geboren was. Behalve de zorgen om je kind heb je dus ook dat verdriet. Maar Michelle en Harold staan er positief in. Ik bewonder hun opgewekte instelling; ze gaan even lekker samen lunchen en dan weer snel terug naar hun zoon.

Piepklein

Wij mogen in de tussentijd een kijkje nemen bij Keet, een meisje dat met 29,5 weken geboren is. Als we haar kamertje binnenkomen, leg ik automatisch mijn handen op mijn buik. Keet is enkele dagen ouder dus dan mijn meisje. Haar couveuse is bedekt met een deken en de kamer waarin ze ligt is verduisterd. De zenuwen gieren door mijn keel: wat krijgen we zo te zien? Verpleegkundige Angela Robben (58) doet het licht aan en klapt voorzichtig de deken omhoog. De fotograaf en ik maken tege-

5

‘We worden hier fantastisch opgevangen’

7

lijktijd een geluid dat het midden houdt tussen vertedering en schrik, want Keet is écht heel klein. Routineus begint Angela aan de verzorging, terwijl ze uitlegt wat ze doet. Ook zij gaat al heel wat jaren mee in het WKZ, 35 jaar om precies te zijn. Ik kan me nog goed van mijn eigen drie kinderen herinneren hoe klein zo'n eerste luier is, maar dit is *next level*. En die handjes ook... Die nageltjes! Keet begint te huilen en Angela legt haar twee handen geruststellend op haar lijfje. In no-time wordt het weer stil in de couveuse.

Keets ouders zijn naar huis, vertelt Angela; de kraamhulp kwam langs. Weer die confrontatie met hoe anders alles is als je kindje in het ziekenhuis ligt. Wat genoot ik alle keren van de kraamhulp mét baby in mijn armen. Als ik enkele dagen later Keets ouders, Joris de Vos (34) en Ilse van Dijk (30) spreek, word ik ook nu weer geraakt door hun positiviteit. Trots praten ze over hun dochter en over hoe goed het gaat. Want Keet mag dan misschien wel 1150 gram wegen (bij haar geboorte zelfs maar 950 gram!); het gaat echt supergoed met

8

9

10

5 Zo klein, maar Keet is nu al een pittige tante, zoals haar ouders haar noemen.
6 + 7 De kleine Sef wordt deskundig verzorgd na de operatie aan zijn slokdarm.
8 Alle handelingen worden zo geroutineerd verricht; ik zou het doodeng vinden.
9 De vader van Sef waakt bij zijn zoon.
10 Het handje van Keet: zo klein...

haar. “Elke keer als we een verpleegkundige spreken, zeggen ze dat als eerste: ‘Keet doet het heel goed.’ Dat is een bericht dat ons nooit gaat vervelen. We moeten ervan uitgaan dat ze mee naar huis mag rond de uitgerekenede datum, Eerste Kerstdag dus. Maar we richten ons nu op een post ic-plek in een ziekenhuis dichtbij.” Ilse had zwangerschapsvergiftiging, iets waar ze zelf niks van merkte. Het werd pas opgemerkt door de verloskundige. Haar bloeddruk was veel te hoog en ze was in korte tijd 6 kilo aangekomen.

WIST U DAT...

... prematuur ‘voor de rijpheid’ betekent? Bevallingen tussen de 32-37 weken worden volgens de definitie van WHO prematuur genoemd. Bij een geboorte van 32 weken of minder spreken we van extreme prematuriteit. Onder de 22 weken wordt een geboorte een miskraam genoemd. ... een baby vanaf 24 weken in principe, met veel zorg, levensvatbaar is? ... het aantal vroeggeboortes in de eerste lockdown met 15-23% daalde? De oorzaak hiervan wordt nog onderzocht. Was het de schonere lucht? Betere hygiëne? Of kwam het door gunstigere werk-omstandigheden en minder stress? ... ruim 7% van de baby's in Nederland te vroeg geboren wordt? Jaarlijks zijn dat ruim 11.000 baby's. ... het elk jaar op 17 november Wereld Prematurendag is? ... dat er, behalve prematuur geboren kinderen, ook dysmature, te licht geboren, kinderen zijn? (Bronnen: WKZ, Erasmus MC, Care4Neo, WHO)

In het ziekenhuis werd na controle besloten dat ze daar moest blijven. “Onzin vond ik dat zelf, ik voelde me echt prima, maar ik moest zelfs met de ambulance naar het WKZ. Daar vertelde een verpleegkundige me dat mijn verlof was ingegaan. ‘Nee, dat kan niet,’ reageerde ik nog. Het drong echt niet tot me door. Ik ben zzz'er en wilde zo lang mogelijk blijven doorwerken. Het was heel bizar. Pas later kwam beetje bij beetje het besef dat het allemaal anders zou gaan dan we vooraf in gedachten hadden.”

Meer Keet

Het plan de zwangerschap in het ziekenhuis te rekken tot 37 weken, sneuvelt ook al snel. Keet wordt na tweeënhalve week bedrust gehaald met een keizersnede; de situatie werd vooral voor Ilse te gevaarlijk. En nu hebben ze dus een prematuur kindje, dochter Keet, van wie ze enorm genieten. “Vooral het buidelen is geweldig. In de ochtend gaan we met z'n tweeën, in de avond gaat Joris alleen, omdat ik nog herstellende ben. Maar ik merk dat ik er steeds meer aan toe ben om de avonden ook mee te gaan. Ik wil gewoon niets van haar missen.” We praten nog even over hoe mooi Keet is en hoe sterk ook al. Een pittige tante, noemen haar ouders haar. “Elke plakker die van haar lijfje mag, zien we als overwinning,” zegt Joris. Ik kan me daar alles bij voorstellen. Steeds meer Keet onder de slangetjes vandaag; in zicht én in gewicht, want ze heeft nog een flinke weg te gaan richting maatje 56.

Ik had deze ouders zo de relatieve onbezorgdheid en een goede start gegund, maar ik hoor dat ze er goed doorheen rollen, mede door de geweldige begeleiding van de verpleging en artsen in het WKZ. We mogen onze handen dichtknijpen met zo'n berg aan kennis, expertise én liefde, want dat hebben de mensen die in dit ziekenhuis werken allemaal voor hun vak. Als je kindje te vroeg of met een aangeboren afwijking geboren wordt, ben je hier op de goede plek. Maar hopelijk zijn Sef en Keet met kerst gewoon bij Hotel Papa en Mama thuis. ●